

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2022 – 2028

Stratēģiskā daļa

SAĪSINĀJUMI

Attīstības programma 2022-2028	Mārupes novada pašvaldības Attīstības programma 2022.- 2028.gadam
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CVK	Centrālā vēlēšanu komisija
DKS	decentralizētā kanalizācijas sistēma
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības Fonds lauku attīstībai
ĪADT	īpaši aizsargājama dabas teritorija
Latvija 2030	Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
NAP 2027	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam
NAI	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVD	Nacionālais veselības dienests
NVO	nevalstiskā organizācija
<i>Rail Baltica</i>	dzelzceļa infrastruktūras projekts ar mērķi integrēt Baltijas valstis Eiropas dzelzceļu tīklā
Rīgas metropoles areāls	nacionālo interešu telpa Rīgas un Pierīgas pašvaldību sadarbībai, noteikta Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam
RV	rīcības virziens
SAM	specifiskais atbalsta mērķis
SM	stratēģiskais mērķis
Stratēģija 2022-2034	Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034.gadam
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
VTP	vidēja termiņa prioritāte
VISC	Valsts izglītības satura centrs

SATURS

IEVADS.....	4
MĀRUPES NOVADS PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJĀ – KOPSAVILKUMS.....	5
ILGTERMIŅA STRATĒĢISKIE MĒRĶI.....	9
STRATĒĢISKAIS IETVARŠ.....	10
MĀRUPES NOVADA APKAIMJU PIEMĒROŠANAS PRINCIPS.....	12
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI.....	14
ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA.....	18
Atbilstība nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem.....	18
Atbilstība reģionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem.....	19
Attīstības programmu saskaņotība un pēctecība.....	21
SADARBĪBA AR KAIMIŅU PAŠVALDĪBĀM.....	22
VIDĒJĀ TERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI.....	23
ĪSTENOŠANAS UN UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA.....	27
Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojumu sagatavošanas kārtība.....	27
Attīstības programmas īstenošanas ietvaros veicamo uzdevumu kopums.....	29
Attīstības programmas aktualizācija.....	29
PIELIKUMS.....	30
STIPRO UN VĀJO PUŠU, IESPĒJU UN DRAUDU NOĒRTĒJUMS.....	30

IEVADS

Stratēģiskā daļa ir Attīstības programmas 2022-2028 sadaļa, kurā ietverts īss kopsavilkums par esošo situāciju novadā, kā arī definētas vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

Lai nodrošinātu attīstības plānošanas procesa pēctecību, Attīstības programmas izstrāde tiek pakārtota Mārupes novada hierarhiski augstākajam attīstības plānošanas dokumentam – Stratēģijai 2022-2034 un tajā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un ilgtermiņa prioritātēm. Izstrādājot Attīstības programmu, tai skaitā Stratēģisko daļu, ņemtas vērā diskusijas konsultatīvajās padomēs, tematiskajās darba grupās, iedzīvotāju diskusiju forumos un attīstības plānošanas dokumentu izstrādes vadības grupu sanāksmēs.

Attīstības programmas 2022-2028 izstrādes ietvaros tika analizēta arī Mārupes novada Attīstības programma 2020.-2026.gadam un Babītes novada Attīstības programma 2014.-2020.gadam. Abās iepriekš minētajās Attīstības programmās noteiktās vidēja termiņa prioritātes ir savstarpēji līdzīgas, tādā veidā neradot pretrunas attiecībā uz redzējumu par attīstības plānošanu arī apvienotajā novadā.

Stratēģiskajā daļā tiek vērtēta Attīstības programmas 2022-2028 atbilstība nacionāla līmeņa, reģionāla līmeņa un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem.

MĀRUPES NOVADS PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJĀ – KOPSAVILKUMS

NOVIETOJUMS UN NOVADA TERITORIJA	<p>Novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, iekļaujas Rīgas metropoles areāla urbanizētajā Pierīgas telpā. Novads robežojas ar Rīgas un Jūrmalas valstspilsētām, Tukuma, Jelgavas un Olaines novadiem.</p> <p>Novadā ietilpst četras teritoriālās vienības – Mārupes pagasts, Babītes pagasts, Salas pagasts un no 2022.gada 1.jūlija Mārupes pilsēta.</p>
IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA	<p>Mārupes novadu raksturo straujš iedzīvotāju skaita pieaugums, ko raksturo ne tikai fiziska iedzīvotāju pārvākšanās, bet arī pozitīvs dabiskais pieaugums. Atbilstoši CSP datiem 2021.gada sākumā novadā ir 32 824 iedzīvotāju. 2040.gadā prognozētais iedzīvotāju skaits ir 45 370. Apdzīvojuma struktūra novadā ir izteikti nevienmērīga, augsts apdzīvojuma blīvums ir Rīgas valstspilsētas tuvumā.</p> <p>Izaicinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • būtisks iedzīvotāju skaita pieaugums, līdz ar ko svarīga ir dažādu pakalpojumu nodrošināšana un pieejamība; • izteikti nevienmērīga apdzīvojuma struktūra un iedzīvotāju blīvums pakalpojumu pieejamībai.
IZGLĪTĪBA	<p>Tiek nodrošināta pirmsskolas, pamatskolas, vispārējās vidējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmas. Mārupes novadā ir 14 pašvaldības izglītības iestādes, no kurām trīs iestādes īsteno arī speciālās izglītības programmas. Interešu izglītība tiek nodrošināta gan izglītības iestādēs, gan ārpus tās un plaši pārstāvēta ir sporta joma. Interešu un profesionālās ievirzes izglītību novadā īsteno Mārupes Mūzikas un mākslas skola, Babītes Mūzikas skola, Mārupes Sporta centrs un Babītes sporta komplekss.</p> <p>Izaicinājums: ierobežota Mārupes novada izglītības iestāžu kapacitāte, vietu trūkums pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs.</p>
KULTŪRA	<p>Mārupes novadā kultūras pasākumus nodrošina Mārupes Kultūras nams un Babītes Kultūrizglītības centrs Piņķos ar filiāli "Vietvalži" Salas pagastā. Novadā darbojas dažādi kolektīvi, visvairāk pārstāvot dziedāšanu un dažādu žanru deju kolektīvus. Kultūras nozarē darbojas arī divas mūzikas skolas – Jaunmārupē un Piņķos, kā arī bibliotēkas – Mazcenas bibliotēka, Babītes bibliotēka Piņķos ar filiālēm Babītē un Salas pagastā.</p> <p>Izaicinājums: paplašināt kultūras pakalpojumu iespējas.</p>

<p>VESELĪBA UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI</p>	<p>Veselības pakalpojumus nodrošina 23 iestādes, tai skaitā novadā ir 13 ģimenes ārsti, kas nodrošina primāro veselības aprūpi. Paralēli novads Eiropas Sociālā fonda ietvaros organizē dažāda veida veselības veicināšanas pasākumus un izglītojošas nodarbības, lai nodrošinātu fizisku aktivitāti un veicinātu izpratni par veselību un veselīga uztura pamatprincipiem.</p> <p>Sociālos pakalpojumus novads piedāvā Sociālais dienests Mārupē ar filiālēm un Sociālā dienesta un daudzfunkcionālo pakalpojumu centrs Piņķos ar filiālēm novada ciemos. Rīgas plānošanas reģionā, kurā ietilpst arī Mārupes novada pašvaldība, tiek īstenots deinstitutionalizācijas projekts, kura mērķis ir palielināt ģimeniskai videi pietuvinātu sociālo pakalpojumu pieejamību bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vai ārpus ģimenes aprūpē esošiem bērniem.</p> <p>Izaicinājums: veselības aprūpes pakalpojumu un speciālistu pieejamība.</p>
<p>TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA UN MOBILITĀTE</p>	<p>Mārupes novadu šķērso valsts galvenie autoceļi A10 Rīga-Ventspils, A9 Rīga-Liepāja, A5 Rīgas apvedceļš, kā arī A8 Rīga-Jelgava, pie kura beidzas Mārupes novada robeža, kā arī valsts reģionālie autoceļi P132, P133 un P101.</p> <p>Sabiedriskā transporta jomā nozīme ir dzelzceļa līnijām Torņkalns-Tukums II un Rīga-Jelgava. Novadā ir pieejami sabiedriskā transporta pakalpojumus nodrošina SIA "Rīgas Satiksme", AS "Taksometru parks" un AS "Pasažieru vilciens". Esošais dzelzceļš un autoceļu tīkls nenodrošina savstarpēju transportu sasaisti starp Mārupes, Babītes un Salas pagastiem un ērtāku pakalpojumu pieejamību.</p> <p>Mārupes novadā tiek veidota kopīga gājēju un veloceļu infrastruktūra, kuru pārklājums nav pietiekams. Lai palielinātu iedzīvotāju mobilitāti ir iespēja paplašināt veloceļu tīklu.</p> <p>Izaicinājumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valsts autoceļu pārbūves un <i>Rail Baltica</i> būvniecības risinājumu ietekme uz ceļu tīkla attīstību; • privāto ielu apsaimniekošanas un īpašumu piekļuves jautājumu risināšana; • sabiedriskā transporta salāgošana ar iedzīvotāju mobilitāti; • mikromobilitātes attīstība Rīgas metropoles reģiona ietvarā.

INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA	<p>Mārupes novadā siltumapgādes, namu apsaimniekošanas un ūdenssaimniecības pakalpojumus sniedz SIA “Mārupes komunālie pakalpojumi” un SIA “Babītes Siltums”.</p> <p>Kopā Mārupes novada aglomerācijās aptuveni 1207 māsaimniecībām ir DKS, no 29% ir reģistrētas pašvaldības reģistrā. Savukārt, tehniskas iespējas pieslēgties centralizētai kanalizācijas sistēmai ir aptuveni 61% no kopējā DKS skaita.</p> <p>Kopš 2016.gada Mārupes novada pašvaldība sniedz iespēju izmantot pašvaldības līdzfinansējumu kanalizācijas un ūdensapgādes pieslēguma izbūvei.</p> <p>Izaicinājumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sakārtots centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošinājums daļā ciemu teritorijas Babītes un Salas pagastos; • privātīpašumā esošo ielu infrastruktūras sakārtošana novadā; • lietus ūdens savākšana un uzkrāšana atkārtotai izmantošanai.
DABA UN VIDE	<p>Mārupes novada nozīmīgākais dabas kapitāls ir mežu un purvu teritorijas, virszemes ūdens teritorijas, kas ietver arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kur 35% no kopējās teritorijas veido meži, 17% - lauksaimniecības zemes, 15% - purvi un 9% virszemes ūdeņi. Novada teritorijā ir izvietojušās četras <i>Natura 2000</i> teritorijas daļa Ķemeru nacionālā parka īpaši aizsargājamā dabas teritorija, dabas lieguma „Cenu tīrelis” teritorijas daļa, dabas lieguma “Babītes ezers” teritorija, dabas parks “Beberbeķu dabas parks”.</p> <p>Izaicinājums: ar dabas teritoriju nepieciešamās dokumentācijas sakārtošana potenciālā finansējuma piesaistei, lai nodrošinātu pieejamību, saglabājot dabas vērtības.</p>
TŪRISMS UN REKREĀCIJA	<p>Tūrisma jomā pieejami 167 pakalpojumi un apskates objekti. Babītes un Salas pagasti ir bagāti ar ievērojamām dabas vērtībām - tajos atrodas <i>NATURA 2000</i> dabas teritorijas, kā arī saglabājusies tradicionālā lauku apbūve, kas ir vērtīga gan no ainaviskā, gan no kultūrvēsturiskā viedokļa. Daļu Mārupes novada teritorijas aizņem Rīgas pilsētas meži, un kopš 2020.gada ir noslēgts sadarbības līgums ar SIA “Rīgas meži” par atsevišķu rekreācijas teritoriju veidošanu.</p> <p>2022.gadā atklāta Tūrisma informācijas un amatu māju, kurā plānots vienuviet amatniekiem, mājražotājiem un māksliniekiem nodot tirdzniecībā savu produkciju, kā arī sniegt bezmaksas informāciju par tūrisma pakalpojumiem novadā.</p> <p>Izaicinājums: tūrisma un rekreācijas iespēju pārklājuma palielināšana, saglabājot dabas vērtības.</p>
UZŅĒMĒJDARBĪBA	<p>Darījumu centri koncentrējas tuvu transporta infrastruktūras elementiem – pie valsts autoceļiem, esošajām un plānotajām dzelzceļa līnijām, lidostas tuvumā. Visplašāk pārstāvētās uzņēmējdarbības nozares ir saistītas ar nekustamā īpašuma izīrēšanu un pārvaldīšanu, ēku būvniecību, grāmatvedības jomu, kravu pārvadājumiem, mazumtirdzniecību pa pastu vai interneta veikalos, datorprogrammēšanu, restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumiem. Reģistrētais bezdarba līmenis novadā 2021.gadā ir 3,1%.</p>

	<p>Izaicinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzņēmējdarbības videi atbilstoša infrastruktūras radīšana un inovāciju piesaiste; • pašvaldības atbalsta mehānismu pielāgošana uzņēmējdarbības vajadzībām un vides veicināšanai; • veicināt vietējo iedzīvotāju nodarbinātību novada uzņēmumos.
<p>PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE</p>	<p>Mārupes novada pašvaldības domē ir ievēlēti 19 deputāti un no šī sastāva ir ievēlēts domes priekšsēdētājs un divi priekšsēdētāja vietnieki. Lai nodrošinātu savu darbību, izskatītu aktuālos jautājumus un lēmumprojektus, ir izveidotas trīs komitejas – finanšu komiteja, sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja, un attīstības un vides jautājumu komiteja.</p> <p>Jaunizveidotā Mārupes novada 2022.gada budžetā apstiprināti plānotie ieņēmumi 57 839 215 eiro un izdevumi – 67 133 676 eiro apmērā. Budžeta lielākā izdevumu pozīcija ik gadu paredzēta izglītībai.</p> <p>Izaicinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pēc iespējas sasniedzot katru iedzīvotāju; • ikviena iedzīvotāja viedokļa noskaidrošana.
<p>VIDĒ PĪLSĒTVIDE</p>	<p>Pašvaldības darbā tiek izmantoti dažādi viedie risinājumi – novada mobilā aplikācija, vienotā ģeogrāfiskā informācijas sistēma, būvju informācijas modelēšana, videonovērošanas datu pārraides tīkls. Vienlaikus novadā tiek ierīkots viedais apgaismojums, pašvaldība sniedz atbalstu energoefektivitātes veikšanai daudzdzīvokļu ēkās, kā arī pašvaldības ēkās izmantoti atjaunīgie energoresursi – saules enerģija Jaunmārupes pamatskolai, zemes siltumenerģija pirmsskolas izglītības iestādei “Zīļuks”, siltumsūkņi Tūrisma informācijas un amatu mājai un Jauniešu centram.</p> <p>Izaicinājums: plašāka viedo risinājumu aptvere un integrēšana.</p>
<p>KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU</p>	<p>Lai veicinātu un nodrošinātu sabiedrības līdzdalību kopš 2016.gada pašvaldība organizē darbu konsultatīvajās padomēs, kurās iesaistās gan iedzīvotāju, atbilstošās jomas eksperti un pašvaldības darbinieki. Tiek organizēts konkurss “Mārupe – mūsu mājas”, kura ietvaros tiek realizēti sabiedriskās aktivitātes projekti, par kuriem balso iedzīvotāji. Vienlaikus pašvaldība ar savu piemēru sabiedrības izglītošanai un paradumu maiņas veicināšanai no 2022.gada ir uzsākusi piecu soļu Zaļo kursu visās pašvaldības iestādēs, kuras ietvaros paredzēta fasētā dzeramā ūdens, sadzīves atkritumu apjoma mazināšana pašvaldības iestādēs, energoefektivitātes paaugstināšana un resursu taupība, digitalizācija un videi draudzīgu aktivitāšu popularizēšana.</p> <p>Izaicinājums: ikviena iedzīvotāja sasniegšana, lai noskaidrotu tā vajadzības un viedokli.</p>

ILGTERMIŅA STRATĒĢISKIE MĒRĶI

Mārupes novada ilgtermiņa stratēģiskie mērķi ir noteikti Stratēģijā 2022-2034. Izstrādātais ilgtermiņa plānošanas dokuments ir hierarhiski augstākais novada plānošanas dokuments, kurā tiek definēta novada vīzija, ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes, novada specializācija un turpmākie novada attīstības izaicinājumi. Pašvaldības misija Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir Mārupes novada iedzīvotāju interešu un noteikto valsts uzdevumu īstenošana, salāgojot tos ar pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

Stratēģijā 2022-2034 noteikts, ka 2034.gadā Mārupes novads ir vieta, kas vērsta uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu, definējot sekojošu vadmotīvs “Kopā ceļā uz izaugsmi!” Virzība uz izaugsmi neapstājas tikai pie katra indivīda personiskās attīstības vai noteikto mērķu sasniegšanas novada teritorijas robežās, bet tas attiecas arī uz attīstības potenciālu ārpus Mārupes novada – Rīgas metropoles areālā, tādā veidā sekmējot virzību nacionālā līmenī noteikto mērķu sasniegšanai.

*“Vadmotīvs norāda uz **kopību** - stiprām ģimenes saitēm, atvērtām kaimiņattiecībām, motivētām vietējo apkaimju aktivitātēm un ciešu sadarbību ar pašvaldības pārvaldes institūcijām un vietējiem uzņēmējiem. **Ceļš** simbolizē kustību un nepārtrauktu virzību uz izvirzīto mērķi, raksturojot novada dinamisko attīstību, atrašanos būtisku satiksmes savienojumu krustpunktos, jaunu transporta un zināšanu pārneses koridoros, bet arī nepazaudējot ceļu uz sākumu – atgriešanos pie dabas un kultūras vērtībām, kas steigas laikmetā iegūst arvien lielāku nozīmi katra dzīvē un tiek uzlūkotas kā priekšnosacījums ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanai. **Izaugsme** novadā tiek sagaidīta katrā no ilgtspējīgas attīstības dimensijām – vides, ekonomiskajā un sociālajā, prognozējot joprojām pieaugošas tendences cilvēkresursu jomā, inovatīvu uzņēmumu piesaistē un veicinot dabas kā nākotnes kapitāla ilgtspējīgu apsaimniekošanu.”¹*

Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā 2022-2034 definēti četri stratēģiskie mērķi, kas aptver sabiedrību, vidi, ekonomiku un pārvaldību. Stratēģiskie mērķi tālāk veido pamatu prioritāšu un rīcību noteikšanai vidējam termiņam, kas tiek atspoguļots Attīstības programmā 2022-2028.

¹ Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034.gadam

STRATĒGISKAIS IETVARŠ

VĪZIJA

Mārupes novads 2034.gadā ir novads, kura attīstība vērsta uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu, attīstot teritoriju, veidojot infrastruktūru, kas atbilst ilgtspējīgas attīstības principiem – ātra sasniedzamība, daudzpusīga izglītība, ģimenēm draudzīga apkārtējā vide, mūsdienīgs pakalpojumu un infrastruktūras nodrošinājums, saglabātas dabas vērtības.

STRATĒGISKIE MĒRĶI

SM1 (Sabiedrība) - Zinoša, atbildīga, mūsdienīga, ģimeniska un aktīva sabiedrība	SM2 (Vide) - Kvalitatīva, droša un daudzveidīga vide, ilgtspējīgai dzīves un darba telpai	SM3 (Ekonomika) - Inovatīva, augoša, efektīva, uz vietas potenciāla izmantošanu vērsta uzņēmējdarbības vide	SM4 (Pārvaldība) - Efektīva, mūsdienīga, uz sabiedrību orientēta un jaunām iniciatīvām atvērta novada pārvaldība, virzoties uz viedu saimniekošanu
--	---	---	--

ILGTERMIŅA PRIORITĀTES

Aktīva sabiedriskā dzīve un telpa novadā	Klimatneitralitātes veicināšana un dabas potenciāla saglabāšana	Līdzsvars uzņēmējdarbības un dzīvesvides attīstībā	Uz sadarbību orientēta un atvērta pārvaldība
Daudzveidīgas izglītības pieejamība	Augsta mobilitāte un pakalpojumu pieejamība	Atbalsts inovācijām un mazā biznesa attīstībai	Inovatīvi un viedi risinājumi

VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES

VTP1 Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs	VTP2 Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība	VTP3 Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana	VTP4 Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
-------------------------------------	--	---	---

RĪCĪBAS VIRZIENI

RV1 IZGLĪTĪBA	RV5 DROŠĀ VIDE	RV9 UZŅĒMĒJDARBĪBA	RV12 PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE
RV2 SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA	RV6 PIEEJAMĪBA UN MOBILITĀTE	RV10 ZĪMOLVEDĪBA UN VIETAS MĀRKETINGŠ	RV13 VIEDĀ PILSĒTVIDE
RV3 KULTŪRA	RV7 INŽENIERTEHNISKĀS INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS	RV11 TŪRISMS	RV14 SABIEDRĪBAS LĪDZDARBĪBA
RV4 VESELĪBAS APRŪPE UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	RV8 VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA		RV15 SADARBĪBAS UN PRIVĀTĀS LĪDZDALĪBAS PROJEKTI

Mārupes novada hierarhiski augstākais attīstības politikas plānošanas dokuments – Stratēģija 2022-2034 – nosaka novada attīstības vīziju, stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes. Tālāk attīstības programmā secīgi tiek pakārtotas vidēja termiņa prioritātes un konkrēti rīcības virzieni, lai sasniegtu ilgtermiņa stratēģiskos mērķus. Attīstības programmā 2022-2028 definētas četras vidēja termiņa prioritātes.

Vidēja termiņa prioritāte **sabiedriski aktīvs iedzīvotājs** paredz nodrošināt iedzīvotājiem izglītības, sporta, kultūras, veselības un sociālos pakalpojumus. Izglītība ir nozīmīgs faktors iedzīvotāju augstākas prasības līmeņa veicināšanā, kas attiecīgi sekmē lielāku iedzīvotāju iesaisti dažādos procesos sporta, kultūras jomā un arī novada attīstībā. Pašvaldība, izprotot iedzīvotāju vēlmes un vajadzības, sekmē daudzveidīgu pakalpojumu un aktivitāšu klāstu ne tikai sabiedrības iesaistes veicināšanai, bet arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Vidēja termiņa prioritāte **augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība** paredz ielu un ceļu infrastruktūras attīstību, sabiedriskā transporta, ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību. Prioritāte vērsta uz infrastruktūras sakārtošanu, lai iedzīvotāju mobilitāte būtu organizēta gan novada iekšienē, gan arī ārpus tās, pēc iespējas vairāk ieviešot klimatneitrālus risinājumus un samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas. Infrastruktūra ietver gan ielu, ceļu kvalitātes uzlabošanu, sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju esošo maršrutu pārskatīšanu, tos optimizējot, gan ūdenssaimniecības pakalpojumu sakārtošana, nodrošinot pēc iespējas lielāku iespēju pieslēgties centralizētai kanalizāciju sistēmai. Sakārtota un videi draudzīga infrastruktūra ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem gan kvalitatīvas dzīves telpas attīstībai, gan arī uzņēmējiem pievilcīgas vides radīšanai, lai attīstītu savu darbību.

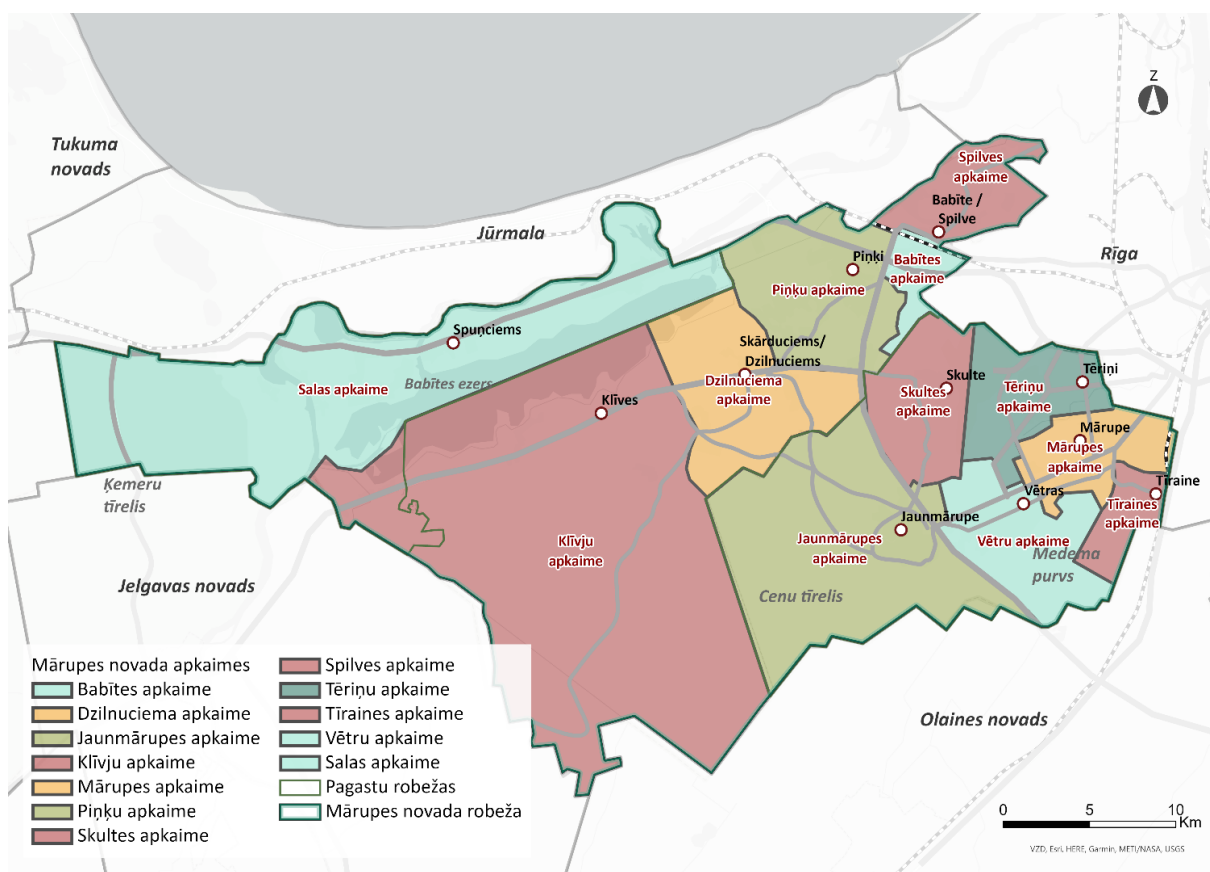
Vidēja termiņa prioritāte **ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana** paredz uzņēmējdarbības vides, tūrisma un rekreācijas jomas attīstību un pilnveidošanu. Svarīga ir uzņēmējdarbības vides radīšana, lai piesaistītu gan vietēja, gan starptautiska mēroga investorus, saglabājot virzību uz klimatneitrālas vides sekmēšanu. Tāpat divu novadu apvienošanas rezultātā ir parādījies lielāks dabas vērtību un teritoriju potenciāls, kuru atbildīgi izmantojot, var attīstīt tūrisma un rekreācijas iespējas. Tikpat nozīmīga ir arī sadarbības veicināšana starp pašvaldību un uzņēmējiem, veidojot un stiprinot novada identitāti un atpazīstamību.

Vidēja termiņa prioritāte **efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde** paredz labas pārvaldības prakses attīstību, kas ietver gan komunikāciju un sadarbošanos ar iedzīvotājiem, energopārvaldības politikas īstenošanu, gan arī pašvaldības pakalpojumu efektivizācijas un digitalizācijas palielināšanu. Stiprinot pilsonisko sabiedrību, iedzīvotājiem jādod iespēja piedalīties ar novadu attīstību saistītu lēmumu pieņemšanā, veicinot iedzīvotāju līdzdalību realizēt sabiedriskās iniciatīvas projektus ar pašvaldības atbalstu, kā arī lemt par konkrētu finanšu līdzekļu novirzīšanu novada attīstības projektiem. Vērā ņemams ir arī klimatu pārmaiņu faktors, kura ietvaros svarīgi ir veikt tādas rīcības, lai ikdienā arvien vairāk nodrošinātu uz klimatneitrālas un energoefektīvas apkārtējās vides veidošanu. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem šīs rīcības sasniegšanā ir sabiedrības un uzņēmēju izglītošana, kurā pašvaldība darbojas kā informācijas kanāls, sekmējot lielāku prasības līmeni gan par “zaļās domāšanas” dzīvesveida nozīmi un ietekmi savā ikdienā un apkārtējās vides saglabāšanā, gan arī par atjaunīgās enerģijas izmantošanu un atbildīgu resursu izmantošanu.

MĀRUPES NOVADA APKAIMJU PIEMĒROŠANAS PRINCIPS

Pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas Mārupes novads ir kļuvis ievērojami lielāks, apvienojot Mārupes, Babītes un Salas pagastus. Jaunizveidotais Mārupes novads sastāv no četrām teritoriālām iedalījuma vienībām – Mārupes pagasts, Babītes pagasts, Salas pagasts un no 2022.gada 1.jūlija – Mārupes pilsēta.

Sabiedrības iesaistē būtiski sasniegt ikvienu novada iedzīvotāju, noskaidrojot viņu viedokļus un vajadzības par novada nepieciešamo attīstību, kā arī nodrošinot informācijas atgriezenisko saiti starp iesaistītajām pusēm. Ievērojot apdzīvojuma vienību dažādo funkcionalitāti un daudzu ciemu ļoti nelielo iedzīvotāju skaitu, Mārupes novada pašvaldība ar šo attīstības programmu izveido 12 apkaimes, uzlūkojot apkaimju centrus kā funkcionālo vienību pārvaldības aspektā, piešķirot tām komunikācijas, un ilgākā termiņā arī plānošanas funkciju. Apkaimju teritoriju izmēri ir atšķirīgi, kas ir skaidrojams ar iedzīvotāju apdzīvojuma blīvuma atšķirībām – lielāka apdzīvotība ir Pierīgas teritorijās un attiecīgi apkaimju teritoriju izmēri ir mazāki, savukārt Salas un Klīvju apkaimes aptver plašākas teritorijas, jo iedzīvotāju blīvums ir daudz mazāks un iekļauj arī aizsargājamas dabas teritorijas. Apkaimju attēlotās robežas ir nosacītas un, praksē iedzīvinot un īstenojot apkaimju pieeju, tās var mainīties atbilstoši reālajai situācijai un apkaimju aktivitātei.

Attēls Nr.1 Mārupes novada apkaimju dalījums

Lai veicinātu tāda pārvaldības līmeņa izveidi, kurā notiek cieša sadarbība starp pašvaldību un novada apkaimju biedrībām, nepieciešams apzināt šo 12 apkaimju esošās biedrības, kuras ir gatavas būt aktīvas ne tikai informācijas apmaiņā ar pašvaldību, bet arī īstenojot sabiedrības iniciētas rīcības. Ja kādā no apkaimēm nav tāda biedrība, tad jāveicina jaunas biedrības vai

iniciatīvu grupas izveidošana, kurās iesaistās aktīvākie iedzīvotāji no konkrētās apkaimes un kuri ir ieinteresēti novada attīstības jautājumos. Šāds pārvaldības modelis ir būtisks ne tikai visa novada teritorijas vienmērīgas attīstības nodrošināšanā, apzinot un nodrošinot katras apkaimes vajadzības teritorijas attīstības jautājumos, bet arī svarīgs faktors iedzīvotājiem sekmēt piederības sajūtu jaunizveidotajam Mārupes novadam.

Apkaimju princips ir iedzīvināts ar jaunas apkaimju konsultatīvās padomes izveidošanu 2021.gadā, kurā piedalās gan pašvaldības pārstāvji, gan arī iedzīvotāji no dažādām apkaimēm, tomēr konsultatīvās padomes dalībnieku skaits ir ierobežots un tās sastāvā nav visu apkaimju pārstāvēniecība. Kopš 2022.gada plānota līdzdalības budžetēšanas ieviešana, kurā apkaimju konsultatīvā padome iesaistīsies, lai vienotos par kritērijiem, kādā veidā tiks īstenots līdzdalības budžets.

Apkaimju pieeja ir viens no principiem pakalpojumu groza veidošanai konkrētajā apkaimes teritorijā, kura saturs tiek izvērtēts atbilstoši apdzīvojuma blīvumam, izvietojumam, demogrāfijas struktūrai, lai veicinātu efektīvu un ekonomiski pamatotu pakalpojumu pieejamo klāstu. Vienlaikus nozīmīgi faktori pakalpojuma grozu veidošanai ir sabiedriskā transporta pieejamība un citi mobilitātes risinājumi, lai būtu sasniedzama apkaimei tuvākā vieta to pakalpojumu saņemšanai, kas netiek paredzēta esošajā apkaimē.

Saskaņā ar Rīgas plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības projektu, Mārupe tiek noteikta kā Metropoles nozīmes attīstības centrs, savukārt saskaņā ar Stratēģiju 2022-2034, Mārupes novadā veidota hierarhiski strukturēta apdzīvojuma centru sistēma, kas atspoguļota zemāk tabulā.

Tabula Nr.1 Mārupes novada apkaimju dalījums un apdzīvojuma centru sistēma

Apkaime	Apkaimes centrs	Aptuvenais iedzīvotāju skaits	Apdzīvojuma centru sistēma
Mārupes apkaime	Ap Mārupes novada domi	6300	Pierīgas nozīmes pakalpojumu centri
Piņķu apkaime	Piņķu centrs	4300	
Jaunmārupes apkaime	Jaunmārupes centrs	3000	
Tīraines apkaime	Pie Tīraines staļļiem (variants – ap Mārupes pamatskolu)	5400	Pilsētas pakalpojumu centri
Tēriņu apkaime	Ap Mārupes ģimnāziju	3500	
Babītes apkaime	Babītes centrs	2000	Pakalpojumu atbalsta centrs
Spilves apkaime	Pie "Spilvas" ražotnes	2500	
Skultes apkaime	Skulte	1200	Vietējas nozīmes centri
Dzilnuciema apkaime	Skārduciems/Dzilnuciems	1200	
Salas apkaime	Spuņciems	1300	
Vētru apkaime	Ap "Mārtiņmuižu" (variants - Rožu un Bērzzemnieku ielu krustojums)	600	
Klīvu apkaime	Klīves	500	Varbūtējs vietējas nozīmes centrs, ja apkaimē būtiski pieaug iedzīvotāju skaits

VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

VTP1 SABIEDRISKI AKTĪVS IEDZĪVOTĀJS

RV 1 IZGLĪTĪBA	
U 1.1	Ikvienam Mārupes iedzīvotājam pieejama kvalitatīva pirmsskolas, pamata, interešu un pieaugušo izglītība
R 1.1	Pirmsskolas izglītības pakalpojumu pieejamības paaugstināšana
R 1.2	Pamata un vidējās izglītības pieejamības paaugstināšana
R 1.3	Mūsdienīgu, inovatīvu un daudzveidīgu interešu izglītības klāstu, nodrošinot specializācijas iespējas attīstība
R 1.4	Profesionālās ievirzes izglītības pieejamības un daudzveidības attīstība
R 1.5	Mārupes novada iedzīvotāju iesaisti pieaugušo izglītībā stimulēšana
R 1.6	Iekļaujošo izglītību Mārupes novada izglītības iestādēs īstenošana
R 1.7	Kvalitatīvu izglītības vidi un materiāltehnisko bāzi pirmsskolas, vispārējās un interešu izglītības īstenošanai nodrošināšana
R 1.8	Pašvaldības pakalpojumu savstarpējas koordinācijas sekmēšana
U 1.2	Radoša, praktiska un inovatīva mācību vide, kas atmodina zinātkāri un vēlmi mācīties
R 1.9	Zināšanu veicināšana par karjeras izglītību
RV 2 SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA	
U 2.1	Attīstīt sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru
R 2.1	Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras objektu būvniecība un pilnveidošana
R 2.2	Sporta un aktīvās atpūtas objektu nepieciešamā aprīkojuma nodrošināšana
U 2.2	Pilnveidot un dažādot sporta aktivitātes novadā
R 2.3	Dažādu līmeņu sporta pasākumu organizēšana
R 2.4	Liela mēroga sporta pasākumu organizēšana sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām
R 2.5	Jaunu sporta tradīciju veidošana
R 2.6	Sporta nozares pārvaldības modeļa pilnveidošana un augstu sporta sasniegumu veicināšana
RV 3 KULTŪRA	
U 3.1	Attīstīt kultūras objektu infrastruktūru
R 3.1	Kultūras infrastruktūras objektu būvniecība un pilnveidošana
R 3.2	Kultūras objektu materiāltehniskās bāzes nodrošināšana
U 3.2	Piedāvāt kultūras pasākumu daudzveidību
R 3.3	Jaunu kultūras pasākumu iniciatīvas
RV 4 VESELĪBAS APRŪPE UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	
U 4.1	Īstenot sociālo pakalpojumu daudzveidību un paaugstināt pakalpojumu kvalitāti
R 4.1	Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana
R 4.2	Sociālo pakalpojumu dažādošana un pilnveidošana
R 4.3	Sociālās jomas infrastruktūras pilnveidošana
U 4.2	Veicināt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un paaugstināt pakalpojumu kvalitāti

R 4.4	Veselības aprūpes infrastruktūras attīstība un ārstniecības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana
R 4.5	Veselības veicināšanas un veselīga dzīvesveida pasākumu īstenošana

VTP2 AUGSTU DZĪVES KVALITĀTI VEICINOŠĀ INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA

RV 5 DROŠĀ VIDE

U 5.1 Nodrošināt sabiedrisko kārtību

R 5.1	Sabiedriskās kārtības un drošības infrastruktūras uzlabošana
R 5.2	Civilās aizsardzības pasākumu veikšana

RV 6 PIEEJAMĪBA UN MOBILITĀTE

U 6.1 Satiksmes drošības un ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana

R 6.1	Ielu un ceļu izbūve un pārbūve novadā
R 6.2	Ielu un ceļu apgaismojuma izbūve
R 6.3	Satiksmes drošības uzlabošanas pasākumi
R 6.4	Veloceliņu plānošana un izbūve

U 6.2 Sabiedriskā transporta kustības uzlabojumi

R 6.5	Sabiedriskā transporta pieejamības uzlabošana
R 6.6	Mobilitātes punktu attīstība novadā
R 6.7	Sabiedriskā transporta pieturvietu infrastruktūras uzlabošana

RV 7 INŽENIERTEHNISKĀS INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS

U 7.1 Komunālās saimniecības infrastruktūras attīstība

R 7.1	Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība novadā
R 7.2	Siltumenerģijas ražošanas un apgādes attīstība
R 7.3	Meliorācijas sistēmas sakārtošana

RV 8 VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA

U 8.1 Uzlabota apkārtējās vides kvalitāte

R 8.1	Degradēto teritoriju sakārtošana
R 8.2	Decentralizēto kanalizācijas sistēmu uzraudzība
R 8.3	Trokšņu mazināšanas pasākumi iedzīvotāju veselības un labklājības nodrošināšanai
R 8.4	Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras attīstība atkritumu šķirošanas veicināšanai

U 8.2 Nodrošināta labiekārtota un pievilcīga dzīves vide

R 8.5	Publiskās ārtelpas attīstība
R 8.6	Daudzdzīvokļu māju iekšpagalmu labiekārtošana
R 8.7	Parku un skvēru izveidošana un labiekārtošana
R 8.8	Kapu infrastruktūras attīstība
R 8.9	Materiāltehniskās bāzes nodrošināšana publiskās ārtelpas saglabāšanai

VTP3 EKONOMISKĀS AKTIVITĀTES VEICINĀŠANA UN VIETAS POTENCIĀLA IZMANTOŠANA**RV 9****UZNĒMĒJDARBĪBA**

U 9.1 Uzņēmējdarbības atbalsta sniegšana

R 9.1 Atbalsta instrumentu ieviešana jauniešiem uzņēmējiem

R 9.2 Sadarbības un uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi

R 9.3 Infrastruktūras attīstība industriālās teritorijās

R 9.4 Novada meistarību un viņu prasmju popularizēšana

RV 10**ZĪMOLVEDĪBA UN VIETAS MĀRKETINGS**

U 10.1 Atpazīstamības un identitātes veicināšana

R 10.1 Mārupes novada atpazīstamības un identitātes veidošana iedzīvotāju vidū

R 10.2 Mārupes novada uzņēmējdarbības pakalpojumu kvalitātes veicināšana

R 10.3 Komunikācija un informācijas nodrošināšana

R 10.4 Veicināt Mārupes novada tūrisma piedāvājuma atpazīstamību (organizēt tūrisma mārketingu)

R 10.5 Tūrisma mārketinga aktivitāšu īstenošana, t.sk. sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām

RV 11**TŪRISMS**

U 11.1 Tūrisma plānošanas un koordinācijas nodrošināšana novadā

R 11.1 Vienotas novada tūrisma informācijas sistēmas uzturēšana

R 11.2 Tūrisma nozares pārvaldības modeļa pilnveidošana

R 11.3 Tūrisma uzņēmēju iesaiste nozares plānošanā un attīstībā

U 11.2 Tūrisma objektu un infrastruktūras attīstība, saglabājot kultūrvēstures mantojumu

R 11.4 Dabas teritoriju saglabāšana un labiekārtošana rekreācijas mērķiem, t.sk. sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām

R 11.5 Kultūrvēstures mantojuma saglabāšana un izmantošana tūrisma produktu attīstībā

R 11.6 Velotūrisma un kājāmgājēju infrastruktūras labiekārtošana, t.sk. sadarbībā ar kaimiņu novadiem

R 11.7 Maza mēroga infrastruktūras uzturēšana un pilnveidošana tūrisma mērķiem

U 11.3 Dažādotas novada tūrisma aktivitātes

R 11.8 Jaunu tūrisma aktivitāšu un pasākumu organizēšana

R 11.9 Tūrisma aktivitāšu organizēšana sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām

R 11.10 Dalība reģionālos, Latvijas mēroga un starptautiskos tūrisma projektos

VTP4 EFEKTĪVA UN UZ SADARBĪBU VĒRSTA PĀRVALDE**RV 12****PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE**

U 12.1	Nodrošināt efektīvu pašvaldības pārvaldi un pakalpojumus
R 12.1	Pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana
R 12.2	E-pakalpojumu pilnveidošana
R 12.3	Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde
R 12.4	Pašvaldības funkciju īstenošanai nepieciešamās zemes un būvju iegāde, noma vai atsavināšana
R.12.5	Materiāltehniskās bāzes nodrošināšana pašvaldības pakalpojumu paaugstināšanai
R 12.6	Novada dzīvojamo un pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana
R 12.7	Zaļā dzīvesveida popularizēšana
U 12.2	Atbalstīt ārējās sadarbības jomas
R 12.8	Ārējās sadarbības veicināšana
U 12.3	Atbalstīt Jauniešu iniciatīvas
R 12.9	Jauniešu aktivitāšu nodrošinājums
R 12.10	Jaunatnes politikas īstenošana
R 12.11	Jauniešu nodarbinātības atbalsts un brīvprātīgais darbs

RV 13**VIEDĀ PILSĒTVIDE**

U 13.1	Īstenot viedās pilsētvides risinājumus novadā
R 13.1	Viedas pilsētvides infrastruktūras veidošana
R 13.2	Viedo risinājumu ieviešana novadā

RV 14**SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA**

U 14.1	Veicināt sabiedrības līdzdarbību
R 14.1	Iedzīvotāju un uzņēmēju iesaiste sabiedriskās līdzdarbības jomā
R 14.2	Projektu konkursa "Mārupe - mūsu mājas" īstenošana un popularizēšana
R 14.3	Līdzdalības budžetēšanas ieviešana un īstenošana
R 14.4	Apkaimju biedrību vai iniciatīvu grupu izveidošana un darbības attīstība

RV 15**SADARBĪBAS UN PRIVĀTĀS LĪDZDALĪBAS PROJEKTI**

U 15.1	Veicināt sadarbības un privātās līdzdalības projektu ieviešanu
R 15.1	Pelldbaseina infrastruktūras nodrošināšana novadā
R 15.2	Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstības Tīraines dārzos, Piņķos u.c.
R 15.3	Ielu un ceļu pārbūve novadā ar sadarbības partneriem
R 15.4	Piņķu administratīvā centra satiksmes infrastruktūras attīstība
R 15.5	Jaunu privāto iniciatīvu atbalsts, t.sk. infrastruktūras attīstība
R 15.6	Bieriņu purva teritorijas attīstība

ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA

Attīstības programma 2022-2028 izstrādāta saskaņā ar Stratēģiju 2022-2034 un noteiktajiem ilgtermiņa uzstādījumiem, kā arī izvērtējot iepriekšējo – Mārupes un Babītes – novadu attīstības programmas. Tāpat arī Attīstības programmas izstrādes ietvaros izvērtēti vidēja termiņa nacionālā līmeņa, Rīgas plānošanas reģiona, Mārupes novada un kaimiņu pašvaldību–Olaines, Jelgavas, Tukuma, Jūrmalas valstspilsētas un Rīgas valstspilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Atbilstība nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem

Latvija 2030 ir **Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam**. Tas ir ilgtermiņa hierarhiski augstākais valsts plānošanas dokuments. Latvijas stratēģijas galvenie uzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā atrspējas partneris.

Tabula Nr.2 Atbilstības vērtējums ar Latvija 2030

Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030	Mārupes novada Attīstības programma 2022.-2028.gadam
Kultūras telpas attīstība	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs
Ieguldījumi cilvēkkapitālā	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērstā pārvalde
Paradigmas maiņa izglītībā	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs
Inovatīva un ekoeftīva ekonomika	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērstā pārvalde
Daba kā kapitāls nākotnei	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana
Telpiskās attīstības perspektīva	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērstā pārvalde
Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērstā pārvalde

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam ir valsts līmeņa vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā paredzētas prioritātes un konkrēti rīcības virzieni, lai nākamajos septiņos gados ikviens Latvijas iedzīvotājs un Latvijas sabiedrība kopumā panāktu dzīves kvalitātes uzlabošanu. NAP 2027 uz 2027.gadu iezīmē izaugsmi četros virzienos:

- *Vienlīdzīgas tiesības* aptver visu Latvijas iedzīvotāju pamattiesību īstenošanu caur valsts sniegtajiem pakalpojumiem.
- *Dzīves kvalitāte* raksturo vispārējo labklājības un ikviena Latvijas iedzīvotāja iespēju pieaugumu.
- *Zināšanu sabiedrība* ir kopīgs virziens pārmaiņām izglītībā un zinātnē, pilsoniskajā apziņā, mediju telpā un tautsaimniecībā.

- *Atbildīga Latvija* ir atbilde klimata un demogrāfisko tendenču apdraudējumam šodien un tālākā nākotnē.²

Lai to panāktu, NAP2027 izvirzītas sešas prioritātes. NAP2027 izstrādāts, balstoties uz Latvija 2030 un ANO Ilgtspējīgas attīstības noteiktajiem mērķiem.

Tabula Nr.3 Atbilstības vērtējums ar NAP2027

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam	Mārupes novada Attīstības programma 2022.-2028.gadam
Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs
Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana
Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana
Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Vienota, droša un atvērta sabiedrība	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde

Atbilstība reģionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem

Uz Attīstības programmas 2022-2028 izstrādāšanas brīdi vēl nav apstiprināta jaunā Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2021.-2027.gadam, tāpēc atbilstības vērtējumam par pamatu tiek ņemta **Rīgas plānošanas reģiona Attīstības programmā 2014.-2020.gadam** un **Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014.-2030.gadam** noteiktie uzstādījumi.

Atbilstību reģionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem tiek vērtēta arī 2020.gada 10.janvārī apstiprinātais **Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai**. Mārupes novads iekļaujas Rīgas metropoles areāla urbanizētajā Pierīgas telpā. Ņemot vērā Rīgas metropoles areāla specifiku, šajā rīcības plānā ietverti tematiski un teritoriāli integrēti risinājumi metropoles iekšējai un ārējai telpai, un metropoles tiešas funkcionālās ietekmes areālam.

² Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam

Tabula Nr.4 Prioritāšu saskaņotība ar Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem

Rīgas plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam	Attīstības programma 2022-2028
Sociāli iekļaujoša kopsdzīve labklājīgās kopienās	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Zināšanās balstīta “zaļa”, inovatīva un elastīga ekonomika	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Ekoloģiski tolerant dzīves veids un vietas	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Rīgas plānošanas reģiona Attīstības programma 2014.-2020.gadam	Attīstības programma 2022-2028
Vitāla dabiskā kustība un migrācija	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs
Kopienas un to pašpietiekamība	VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Elastīga un izcila izglītība	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Globāli konkurētspējīgas nozares	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Kvalitatīva satiksme un loģistika	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība
Pašvaldības – attīstības virzītājas	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Ilgtspējīga dzīvesvide	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Vieda attīstība	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai 2021.-2027.gadam	Attīstības programma 2022-2028
Apdzīvojuma struktūra	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība
Publiski pakalpojumi	VTP1 – Sabiedriski aktīvs iedzīvotājs
Transports un mobilitāte	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība
Dabas vide un enerģētika	VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde
Reģionālā un starptautiskā konkurētspēja	VTP2 – Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība VTP3 – Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana VTP4 – Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvalde

Attīstības programmu saskaņotība un pēctecība

Iepriekšējā Mārupes novada Ilgtspējīga attīstības stratēģija 2013.-20206.gadam un Babītes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam norāda, ka abi ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumenti iezīmēja kvalitatīvas dzīves vides veidošanu kā galveno prioritāti un plānoto rīcību.

Attīstības programmas 2022-2028 izstrādes ietvaros tika analizēta **Mārupes novada Attīstības programma 2020.-2026. gadam** un **Babītes novada Attīstības programma 2014.-2020. gadam** un izstrādāts apvienotā novada kopīgs plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. Izvērtējot abu iepriekšējo novadu attīstības programmas, secināms, ka tajos noteiktās vidēja termiņa prioritātes atspoguļo līdzvērtīgu attīstības virzienu, neradot pretrunas par attīstības plānošanas redzējumu.

Tabula Nr.5 Attīstības programmā noteikto vidēja termiņa prioritāšu salīdzinājums

Mārupes novada Attīstības programma 2020.-2026.gadam	Babītes novada Attīstības programma 2014.-2020.gadam
VTP1 Sabiedriski aktīvs cilvēks	VTP1 Sociāli aktīva, nodrošināta, izglītota sabiedrība, kas balstās uz garīgām un tradicionālām vērtībām
VTP2 Augstu dzīves kvalitāti veicinoša infrastruktūras attīstība	VTP3 Pašvaldības infrastruktūras attīstīšana
VTP3 Ekonomiskās aktivitātes veicināšana un vietas potenciāla izmantošana	VTP2 Uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstīšana un uzlabošana
VTP4 Efektīva un uz sadarbību vērsta pārvaldība	VTP4 Kvalitatīva pārvalde un dialogs ar sabiedrību

Nemot vērā, ka Babītes novada Attīstības programmas 2014.-2020.gadam darbības termiņš uz jaunizveidotā novada attīstības programmas izstrādāšanas uzsākšanu bija beidzies, par pamatu jaunā Mārupes novada kopīgai attīstības programmai tiek izmantotas vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni, kas tika noteiktas Mārupes novada Attīstības programmā 2020.-2026.gadam, kas apstiprināta 2020.gada 26.februārī īsi pirms administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas. Atbilstoši Stratēģijas 2022-2034 un Attīstības programmas 2022-2028 izstrādes ietvaros organizētajiem sabiedrības līdzdalības pasākumu rezultātiem tika papildināts esošo rīcību saraksts, iekļaujot jaunizveidotā Mārupes novada iedzīvotāju aktualizētos izaicinājumus.

SADARBĪBA AR KAIMIŅU PAŠVALDĪBĀM

Mārupes novads robežojas ar Rīgas un Jūrmalas valstspilsētām, Tukuma, Jelgavas un Olaines novadu. Lai arī Mārupes novadam nav tiešas robežas ar Ķekavas novadu, tomēr kopīgi ir organizējama sadarbība projektu īstenošanā Rīgas metropoles areāla ietvaros.

Sadarbības joma	Rīgas valstspilsēta	Jūrmalas valstspilsēta	Tukuma novads	Jelgavas novads	Olaines novads	Ķekavas novads
Sadarbība izglītības jomā	x	x			x	
Ceļu un velo infrastruktūras attīstība	x	x	x	x	x	x
Sabiedriskā transporta attīstība	x	x		x		
Mobilitātes punktu attīstība	x	x	x	x		x
Kultūras un sporta pasākumi	x	x	x		x	
Sadarbība tūrisma jomā	x	x	x	x	x	x
Rekreāciju teritoriju attīstība	x	x	x	x	x	x
Lielupes ūdensobjekta attīstība		x		x		
Uzņēmējdarbības vides attīstība	x	x				x
Ūdenssaimniecības infrastruktūra	x	x			x	
ĪADT apsaimniekošana		x	x	x	x	

VIDĒJĀ TERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	Attīstības tendence līdz 2028.gadam	Avots
VTP1 SABIEDRISKI AKTĪVS IEDZĪVOTĀJS				
Iedzīvotāju skaits novadā	2021	Mārupes novads – 21 577 Babītes novads – 10 980	Palielinās	CSP
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums	2020	Mārupe – 193 Babīte – 41	Palielinās	CSP SPKC
RV1 IZGLĪTĪBA				
Bērni rindā uz pirmsskolas izglītības iestādi	2021	Kopā novadā - 2502	Samazinās	Izglītības pārvalde
Izglītības iestāžu skaits, kas īsteno speciālās izglītības programmas	2021	3	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Izglītojamo skaits 10.-12.klase	2021	Mārupes Valsts ģimnāzija – 254 Babītes vidusskolas - 139 Izglītojamo skaits - 393 Iestāžu skaits – 2	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Centralizēto eksāmenu kārtotāju skaits eksaktajās zinātnēs vidusskolās: fizikā, ķīmijā, bioloģijā	2021	Mārupes Valsts ģimnāzija – 30 Babītes vidusskola – 13	Palielinās	VISC
Interesu izglītības programmu skaits, kas pieejams pamatskolas un vispārējās vidējās izglītības iestādēs	2020	102	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Ārpus izglītības iestādēm licencēto interešu izglītības programmu skaits	2021	127	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Izsniegto licenču skaits pieaugušo neformālās izglītības īstenošanai	2020	1	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
RV2 SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA				
Novada sporta centru audzēkņu skaits	2021/2022	Mārupes Sporta centrs – 1222 Babītes Sporta komplekss - 601	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	Attīstības tendence līdz 2028.gadam	Avots
Sporta pasākumu skaits gadā	2021	Mārupes Sporta centrs – 237 Babītes Sporta komplekss - 93	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
RV3 KULTŪRA				
Bibliotēku izsniegumu/apmeklējumu skaits	2021	Mazcenas bibliotēka – 19942 / 7807 Babītes bibliotēka – 11147 / 4245 Salas bibliotēka - 10606 / 6518 Piņķu bibliotēka - 30324/ 11145	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Amatiermākslas kolektīvu skaits	2021	Kolektīvu skaits: Mārupes pagasts – 16 Babītes pagasts – 5 Salas pagasts - 4	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Amatiermākslas dalībnieku skaits	2021	Mārupes novads - 400 Babītes novads - 251	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Kultūras pasākumu skaits gadā	2021	Mārupes novads - 40 Babītes novads - 44	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
RV4 VESELĪBAS APRŪPE UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI				
Ģimenes ārstu skaits	2022	Uz 23.03.2022 13 ģimenes ārsti	Palielinās	NVD
Sociālo pabalstu saņēmēju skaits	2020	Mārupes novadā – 527 Babītes novads – nav datu	Samazinās	Mārupes novada pašvaldība
VTP2 AUGSTU DZĪVES KVALITĀTI VEICINOŠĀ INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA				
RV5 DROŠĀ VIDE				
Ceļu satiksmes negadījumi (relatīvais rādītājs: CSNg/1000 iedzīvotājiem)	2020	Mārupes novads – 202 Babītes novads – 177	Samazinās	CSDD
Administratīvo pārkāpumu skaits	2020	324	Samazinās	Mārupes novada pašvaldība
RV6 PIEEJAMĪBA UN MOBILITĀTE				
Asfaltēti pašvaldības autoceļi (visu pašvaldības ielu un ceļu kopgarums (308,4 km))	2022	43,8%	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	Attīstības tendence līdz 2028.gadam	Avots
Privāto ielu kopgarums, kurām piešķirts pašvaldības nozīmes statuss	2022	1,672 km (neskaitot Babītes novada teritorijas plānojumā noteiktās pašvaldības nozīmes ielas)	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Veloceliņu (apvienots kopā ar gājēju celiņu) kopgarums	2022	35,17 km	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Mobilitātes punktu skaits	2022	0	5	Mārupes novada pašvaldība
RV7 INŽENIERTEHNISKĀS INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS				
Pieejama pieslēguma iespēja centralizētai ūdens apgādei un kanalizācijai	2022	734 jeb 61%	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Decentralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu skaits	2022	1207	Samazinās	Mārupes novada pašvaldība
Pašvaldības līdzfinansējuma atbalsta saņēmēju skaits	2022	619	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
RV8 VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA				
Dalītās atkritumu vākšanas punktu skaits	2022	0	2	Mārupes novada pašvaldība
VTP3 EKONOMISKĀS AKTIVITĀTES VEICINĀŠANA UN VIETAS POTENCIĀLA IZMANTOŠANA				
Iekšzemes kopprodukts	2022	Jauns rādītājs, kurš tiks aprēķināts pašvaldību dalījumā no 2022.gada		CSP
Pievienotās vērtības nodoklis	2022	Jauns rādītājs, kurš tiks aprēķināts pašvaldību dalījumā no 2022.gada		CSP
RV9 UZŅĒMĒJDARBĪBA UN RV11 TŪRISMS				
Bezdarba līmenis	2021	2021.gads novadā – 3,1 %	Samazinās	NVA
Tūrisma pakalpojumu objektu un pakalpojumu sniedzēju skaits (objekti, naktsmītnes, ēdināšana, mājražotāji, amatnieki)	2022	167	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Uzņēmumu skaita pieaugums	2021	4760	Palielinās	LURSOFT

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	Attīstības tendence līdz 2028.gadam	Avots
Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa (pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50)	2020	Mārupes novads – 1 356 eiro Babītes novads – 1204	Palielinās	CSP
VTP4 EFEKTĪVA UN UZ SADARBĪBU VĒRSTA PĀRVALDE				
RV12 PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE				
Pašvaldības budžeta ieņēmumi	2020	Mārupes novads – 39 100 435 EUR Babītes novads – 17 722 617	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Iedzīvotāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās	2021	37,2 %	Palielinās	CVK
Iedzīvotāju novērtējums par pašvaldības darbu un ieguldījumu novada attīstībā	2021	Mārupes novads – 46% Babītes novads – 31%	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
RV13 VIEDĀ PILSĒTVIDE				
Pašvaldības ēku skaits, kur veikti energoefektivitātes pasākumi	2021	Mārupes novads – 19 Babītes novads – 4	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
CO ₂ emisijas, tCO ₂ uz iedzīvotāju gadā	2018	Mārupes novads – 30 000 Babītes novads – n/d	Samazinājums par 20%	Mārupes novada pašvaldība
RV14 SABIEDRĪBAS LĪDZDARBĪBA				
Atbalstītas sabiedrības iniciatīvas	2021	Mārupes novads – 12 Babītes novads – 6	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība
Izveidotas sabiedriskas konsultatīvās padomes	2021	5	Saglabāt esošajā līmenī	Mārupes novada pašvaldība
Sabiedrības iesaistes pasākumi (publiskā apspriešana, aptauja, sabiedriskās apspriedes)	Jauns rādītājs	Līdz šim nav veikta datu uzskaitē	Palielinās	Mārupes novada pašvaldība

ĪSTENOŠANAS UN UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Šis nodaļas ietvaros tiek aprakstīta īstenošanas procesa vadība un uzraudzības kārtība. Attīstības programma tiek izstrādāta, lai noteiktu konkrētu rīcību un pasākumu kopumu novada attīstības veicināšanai. Šis dokuments ir sava veida pieturas punkts, lai noteiktu īstenojamus attīstības projektus atbilstoši izvirzītajām vidēja termiņa prioritātēm.

Attīstības programmai 2022-2028 klāt pievienots esošās situācijas apraksts kā atsevišķs sējums, kurš periodiski tiek aktualizēts un izmantots citu attīstības plānošanas dokumentu sagatavošanai. Esošās situācijas aktualizācijas ietvaros paralēli plānots izveidot datu bāzi, kurā sistemātiski veikta kvalitatīvo un kvantitatīvo datu apkopošana.

Par Attīstības programmas 2022-2028 īstenošanas uzraudzību un ieviešanu ir atbildīga novada pašvaldības Centrālās administrācijas Attīstības un plānošanas nodaļa.

Uzraudzības sistēmas uzdevumi:

- novērtēt attīstības programmas ieviešanas progresu;
- uzraudzīt rīcības un investīciju plāna aktivitāšu ieviešanu, pēc nepieciešamības aktualizējot un identificējot jaunas aktivitātes;
- informēt sabiedrību, t.sk. konsultatīvās padomes, domes deputātus, iedzīvotājus par attīstības programmas ieviešanas progresu;
- sekmēt koordinētu pašvaldības iestāžu un struktūrvienību sadarbību rīcības un investīciju plāna aktivitāšu ieviešanā;
- aktualizēt attīstības programmas rīcības un investīciju plāna aktivitātes pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gadā.

Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojumu sagatavošanas kārtība

Attīstības programmas 2022-2028 darbības laiks ir septiņi gadi. **Katru gadu tiek izstrādāts uzraudzības ziņojums**, kura mērķis ir analizēt attīstības programmas īstenošanas progresu. Ikgadējais uzraudzības ziņojums tiek izstrādāts vienlaikus ar pašvaldības publisko gada pārskatu. **Trīs gadu uzraudzības ziņojums** tiek izstrādāts attīstības programmas darbības laika starpposmā, analizējot rādītāju rezultātus trīs gadu periodā. Šī ziņojuma ietvaros tiek apkopoti teritorijas attīstības rādītāji, veikta iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja par apmierinātības līmeni

un analizētas vidēja termiņa rezultātu rādītāju tendences. Trīs gadu starpposma novērtēšanas ziņojumā papildus jau ikgadējā ziņojumā iekļaujamiem rādītājiem, sniedz izvērtējumu par atbilstību Stratēģijas 2022-2034 noteiktajiem mērķiem, kā arī veic padziļinātu analīzi par rādītāju progresu, ietverot arī politikas rezultātu rādītāju – apmierinātības līmeņa analīzi.

Tabula Nr.6 Uzraudzības ziņojuma struktūra

Struktūra	Iekļaujamā informācija
IEVADS	Informācija par uzraudzības ziņojuma sagatavošanas mērķi, laika posmu, par kuru sagatavots uzraudzības ziņojums, kā arī par tā sagatavošanas procesu.
MĀRUPES NOVADA ATTĪSTĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	Informācija par novada attīstības vispārējo raksturojumu, atspoguļojot vidēja termiņa sasniedzamo rezultātu novērtējumu.
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANA	Rīcības plānā un investīciju plānā iekļauto pasākumu īstenošanas novērtējums.
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	Secinājumi par Attīstības programmas īstenošanas progresu, virzību uz noteikto rezultātīvo rādītāju sasniegšanu, kā arī par konstatētajām novirzēm un to pamatojumu, ja tādas ir. Priekšlikumi par attīstības programmas, rīcības plāna aktualizācijas nepieciešamību, uzraudzības sistēmas pilnveidošanu.
IZMANTOTĀS INFORMĀCIJAS AVOTI	Uzskaitīti informācijas avoti, kuri izmantoti uzraudzības ziņojuma sagatavošanai.

Gan ikgadējā, gan starpposma uzraudzības ziņojumā tiek analizētas veiktās darbības izvirzīto mērķu un uzdevumu sasniegšanai, rādītāju izpildes progress, novirzes no plānotajiem rādītājiem, kā arī sniegti secinājumi un priekšlikumi par darbību uzlabošanu, lai virzītos uz noteiktajiem mērķiem.

Tabula Nr.7 Atbildības sadalījums

Pienākumi	Atbildīgais
Attīstības programmas īstenošanas uzraudzība	Mārupes novada pašvaldības Attīstības un plānošanas nodaļa
Rīcības plānā noteikto aktivitāšu izpilde	Mārupes novada pašvaldības struktūrvienības un iestādes
Datu bāzes izveidošana un uzturēšana	Mārupes novada pašvaldības Attīstības un plānošanas nodaļa
Kvantitatīvo un kvalitatīvo datu sistemātiska apkopošana par to atbildībā esošo rezultātīvo rādītāju sasniegumiem	Mārupes novada pašvaldības struktūrvienības un iestādes
Ikgadējā un trīs gadu attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojuma sagatavošana un publicēšana Mārupes novada pašvaldības mājaslapā	Mārupes novada pašvaldības Attīstības un plānošanas nodaļa

Attīstības programmas īstenošanas ietvaros veicamo uzdevumu kopums

Attīstības programmas 2022-2028 īstenošanas pirmajā gadā Attīstības un plānošanas nodaļa izveido datu bāzi, kurā tiek vākti un apkopoti dati kvantitatīvie un kvalitatīvie dati, kā arī sagatavo attīstības programmas īstenošanas ziņojuma ietvaru. Strādājot pie ikgadējā vai trīs gadu uzraudzības ziņojuma sagatavošanas, **turpmākajos gados veicamo uzdevumu plāns:**

- 1.ceturksnī tiek veikta datu analīze, nepieciešamības gadījumā pieprasot datus no atbildīgās struktūrvienības vai iestādes. Atbildīgās Mārupes novada pašvaldības struktūrvienības un iestādes savas kompetences ietvaros sagatavo informāciju par tās kompetencē esošo rīcību īstenošanas progresu.
- 2.ceturksnī Mārupes novada pašvaldības Centrālās administrācijas Attīstības un plānošanas nodaļa sagatavo ikgadējo uzraudzības ziņojumu par attīstības programmas īstenošanu. Mārupes novada pašvaldība apstiprina uzraudzības ziņojumu un tas tiek publicēts novada mājaslapā.
- 3. un 4.ceturksnī tiek veikta kvantitatīvo un kvalitatīvo datu vākšana un apkopošana.

Attīstības programmas aktualizācija

Ikgadējā uzraudzības ziņojuma mērķis nav tikai veikt attīstības programmas īstenošanas uzraudzību, lai sasniegtu noteiktās prioritātes un ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus, bet šis ziņojums var būt pamats attīstības programmas aktualizācijas rosināšanai, lai efektīvāk virzītos uz noteikto mērķu sasniegšanu. Attīstības programmas 2022-2028 aktualizācija attiecināma uz stratēģisko daļu, rīcību un investīciju plānu. Rīcību plāns izveidots septiņu gadu periodam, savukārt investīciju plāns tiek veidots vismaz trim gadiem, kas ir izrietošs no rīcību plānā noteiktajām aktivitātēm. Par nepieciešamību aktualizēt rīcību un investīciju plānu tiek lemts, pamatojoties uz ikgadējiem uzraudzības ziņojumiem un ikgadējo pašvaldības budžetu vai tā grozījumiem. Rīcības un investīciju plāna aktualizācija notiek ne retāk kā reizi gadā, salāgojot to ar kārtējā gada pašvaldības budžeta iespējām. Tas tiek apstiprināts domes sēdē un publicēts teritorijas attīstības plānošanas sistēmā (TAPIS).

STIPRO UN VĀJO PUŠU, IESPĒJU UN DRAUDU NOĒRTĒJUMS

STIPRĀS PUSES

- ✓ izdevīgs **ģeogrāfiskais novietojums** (Rīgas metropoles areāls, transporta maģistrāles, ekonomiski aktīvs reģions, sadarbības partneru tuvums, plašs noieta tirgus).
- ✓ novadā atrodas **Baltijas valstu lielākā lidosta**, kas ļauj attīstīt ar inovatīvām ražošanas nozarēm saistītu loģistikas industriju tieši un pastarpināti saistītas ekonomiskas darbības.
- ✓ Pašvaldība ar **visstraujāk augošo iedzīvotāju skaitu** Latvijā, gan uz dabiskā pieauguma, gan migrācijas dēļ.
- ✓ **augsts bērnu un jauniešu skaita īpatsvars**, kā arī augsts **darbspējīgā vecuma īpatsvars**, jo īpaši jaunāka gadagājuma darbspējīgā vecuma iedzīvotāju grupa, un šī tendence saglabāsies.
- ✓ **zems bezdarba līmenis**.
- ✓ augsts darbavietu nodrošinājums.
- ✓ piemērota **vide inovatīvo nozaru attīstībai** – radoši un inovatīvi uzņēmēji.
- ✓ pieejami **vietējie resursi** uzņēmējdarbības attīstībai.
- ✓ Novads **piesaista jaunās ģimenes un ģimenes ar maziem bērniem**.
- ✓ **apbūvei joprojām pieejamas** plašas, ainaviski kvalitatīvas teritorijas Rīgas piepilsētas zonā.
- ✓ Rīgas metropoles areāla kontekstā īpaši nozīmīgas **pieejamās dabas vērtības un lielais rekreācijas vietu īpatsvars** novadā, kas piesaista gan jaunus iedzīvotājus, gan viesus.
- ✓ uzņēmējdarbības izaugsmi veicinošs **tūrisma potenciāls** un izstrādāta tūrisma attīstības politika, kas ļauj attīstīties tūrisma uzņēmējdarbībai, kā arī ļoti augsta sabiedrisko organizāciju un privāto uzņēmēju aktivitāte aktīvās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībā.
- ✓ izstrādāts Mārupes novada (tagad - pagasta) **kultūrvides attīstības un tradīciju plāns**.
- ✓ infrastruktūras nodrošinājums uzņēmējdarbībai (atšķirīgi dažādās teritorijās).
- ✓ **plašs piedāvājums sabiedrības iniciatīvu un pārvaldības procesu iesaistes jomā**. Konsultatīvo padomju darbības rezultātā veidojas laba pašvaldības, iedzīvotāju un uzņēmēju sadarbība, tiek piedāvātas iespējas realizēt dažādas iniciatīvas novadā.
- ✓ aktīva **NVO darbība**, īpaši jāizceļ Mārupes uzņēmēju biedrības aktivitātes.
- ✓ pašvaldības **atbalsts uzņēmējdarbībai**, tai skaitā: Izstrādāts uzņēmējdarbības veicināšanas plāns, esošu uzņēmumu atpazīstamības veicināšana un atbalsts jaunu iniciatīvu uzsākšanai vai agrīnai stadijai Grantu programmu konkursu formā, nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumi.
- ✓ **pieredze** darbā ar Eiropas Savienības SAM projektu līdzfinansējuma piesaisti, jo īpaši infrastruktūras projektu īstenošanā.
- ✓ **plašs un daudzveidīgs pakalpojumu klāsts** novadā, bet ar ļoti nevienmērīgu izvietojumu
- ✓ novadā **pieejami elitāri sporta veidi** (jāšana, hokejs, BMX, triatlons, golfs, veikbords) kā pakalpojums Pierīgas un Rīgas iedzīvotājiem.
- ✓ laba **vides kvalitāte** un potenciāls ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumam.
- ✓ **sadarbība ar SIA "Rīgas meži"** privāto dabas pamatnes teritoriju izmantošanā rekreācijai.
- ✓ **pielāgoti komunālo pakalpojumu risinājumi** Mārupes pagastā - savāktie sadzīves notekūdeņi tiek novadīti uz Rīgas NAI un neietekmē vietējās ūdens ekosistēmas, ieviesta dalītā atkritumu savākšana māsaimniecībās.

VĀJĀS PUSES

- ✓ proporcionāli **mazs iedzīvotāju skaits 15 – 29 gadu vecumā** (tai skaitā, jo šī vecuma iedzīvotājiem ir grūti atrast sev piemērotus mājokļus), kas samazinās novadā dzimušo iedzīvotāju skaitu.
- ✓ padomju laiku daudzdzīvokļu namu kvartāli nav piemēroti mūsdienu prasībām.
- ✓ ledzīvotāju skaita krišanās novada teritorijās, kuras ir attālākas no Rīgas – Skulte, Gātciems, Straupciems, Klīves, Kalnciema masīvs.
- ✓ novadam **nav izteikta administratīvā** centra.
- ✓ **netiek īstenota industriālo teritoriju attīstība** gar A5 autoceļu uz dienvidiem no Vētras ciema piekļuves problēmrisinājumu dēļ.
- ✓ zems pašvaldības īpašumā esošo zemju īpatsvars novadā pašvaldības funkciju nodrošināšanai.
- ✓ nepietiekama novada ciemu un plašākā mērogā vietējo centru (apkaimju) **savstarpējā sasaiste ar sabiedrisko transportu**, nesalāgoti maršruti un skolēnu autobusa maršrutu pārklājums.
- ✓ **tranzīta kustība** caur apdzīvotām vietām (troksnis, piesārņojums).
- ✓ nav attīstīta **iespēja novietot auto sabiedriskā transporta pārsēšanās punktus**.
- ✓ **satiksmes infrastruktūras noslogojums** un nolietojums, tai skaitā svārstmigrācijas pieauguma ietekmē.
- ✓ problemātiska **publisko ūdeņu pieejamība** un apsaimniekošana.
- ✓ problemātiska valsts autoceļu (ātrgaitas ceļu) **šķērsošana un pievienojumu izveide**.
- ✓ nepietiekama gājēju un velobraucēju infrastruktūra, celiņu savienojumi, labiekārtojums.
- ✓ ļoti **nevienmērīga pakalpojumu lokācija**, vāja pieejamība attālākajās apdzīvotajās vietās.
- ✓ **nepietiekams vietu nodrošinājums** pirmskolas izglītības iestādēs, kā arī vidusskolās.
- ✓ **trūkst telpu dažādu interešu izglītības** un pieaugušo izglītības programmu piedāvājuma paplašināšanai.
- ✓ maznozīmīga **interese par kultūrvēsturisko mantojumu**, kas apgrūtina atsevišķu tūrisma veidu attīstīšanu.
- ✓ **zems kultūras līdzdalības indekss** – zems norisēs un kolektīvos iesaistīto dalībnieku skaits attiecībā pret novada iedzīvotāju skaitu, vienlaikus ar Kultūras nama un Mārupes mūzikas un mākslas skolas telpu pilnīgu noslodzi.
- ✓ **neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojuma** nodrošinājums Mārupes pagastā neatbilst prasībām, kuru papildus pastiprinās pilsētas statuss.
- ✓ zems **centralizēto kanalizācijas pakalpojumu nodrošinājums** daļā ciemu teritorijās Babītes un Salas pagastos.
- ✓ nav izveidots rekreācijas vietu savstarpējais tīklojums.
- ✓ skolēnu autobusi **nespēj nodrošināt skolēnu brīvu pārvietošanos** tiem aktuālo pakalpojumu sasniedzamībai – interešu izglītību un sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumi.
- ✓ lauksaimniecības zemju transformācija, **raksturīgās lauku ainavas zaudējums**.
- ✓ derīgo **izraktenu transportēšanas ietekmes** uz apdzīvotajām vietām (Jaunmārupe, Mārupe (potenciāli Bierīņu purvs)).
- ✓ aviosatiksmes un Lidostas radītā **trokšņa piesārņojums**.

IESPĒJAS (ARĪ PROGNOZĒTĀ ATTĪSTĪBA)

- ✓ **apkaimju pieejas īstenošana**, mērķtiecīgi attīstot pakalpojumus apkaimju centros un koncentrējot dzīvojamās teritorijas esošajos novada ciemos, nodrošinot publisko pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo nekustamo īpašumu un infrastruktūru - efektīvu satiksmes, komunālo un sociālo infrastruktūru.
- ✓ **mobilitātes punktu attīstība** pie esošajām un plānotajām dzelzceļa stacijām Babītē, Tīrainē, Jaunmārupē, kā arī tiešā Rīgas valstspilsētas tuvumā (Tēriņi), veicinās jaunu augstākas intensitātes dzīvojamo kvartālu un ar tiem saistītās sociālās un komunālās infrastruktūras veidošanos, konkurējot ar Rīgas valstspilsētas vēsturiskā centra kvartāliem.
- ✓ **stāvparku un vienoto biļešu sistēmas ieviešana**, un mobilitātes punktu attīstība Rīgas metropoles reģionā sabiedriskā transporta efektivitātes palielināšanai.
- ✓ transportlīdzekļu koplietošanas (velo, auto u.c.) shēmas integrēšana kopējā transporta sistēmā.
- ✓ vietas identitātes un piederības stiprināšana **apkaimju kopienu darbības ietvaros**, tai skaitā vietējo līderu (potenciālo deputātu) izaugsme un tiešāka kontakta starp pašvaldību (lēmējvaru un izpildvaru) un iedzīvotājiem veicināšana.
- ✓ **konsultatīvo padomju dalībnieku** (teritoriāli aptver plašāku teritoriju, iestādes un uzņēmumus) un kompetenču loka paplašināšana, iesaiste plānošanas dokumentu izstrādē, sadarbībā ar valsts un reģiona institūcijām.
- ✓ **sadarbība ar Rīgas metropoles un citām pašvaldībām ārējā finansējuma piesaistīšanai** pašvaldības funkciju veikšanā, plānojot un realizējot sadarbības projektus un citas kopīgas iniciatīvas, tai skaitā satiksmes, sabiedriskā transporta un mobilitātes jomā, kā arī klimata pārmaiņu novēršanas un citos “zaļajos” projektos.
- ✓ **vienota pieeja informatīva un konsultatīva atbalsta nodrošināšanā** novada uzņēmējiem (digitalizēti pakalpojumi, pasākumi, Mentoringa programmas).
- ✓ **sociālās uzņēmējdarbības** veicināšana nacionālā līmenī.
- ✓ **atbalsts Mārupes mājražotājiem** un amatniekiem (tirdzniecības vietas, principa “izvēlies novada izstrādājumu” dzīvināšana).
- ✓ **ES struktūrfondu piesaiste** infrastruktūras projektu īstenošanā: novada lauku teritorijai piedaloties lauku attīstības ELFLA projektos, bet pilsētā izmantojot pilsētvides attīstībai paredzēto ERAF fondu finansējumu.
- ✓ **publiskās un privātās partnerības projektu realizēšana** līdzdarbojoties ar investoriem.
- ✓ **piešķirtais pilsētas statuss** paredz ātrāku NMPD pakalpojuma sniegšanu Mārupē.
- ✓ **pilsētas statuss** motivēs investoriem izvēlēties uzņēmējdarbības veidam atbilstošu vidi, koncentrējot Mārupes pilsētā uz pakalpojumiem orientētas nozares, bet ārpus pilsētas ražošanas un loģistikas nozares uzņēmumus.
- ✓ **Rīgas un reģiona iedzīvotāju īstermiņa atpūtas vizītes**, apmeklējot novadā pieejamās zaļās zonas, dabas takas, veloceliņus un maršrūtus – nišas pakalpojumu attīstība (ēdināšana, aktīvās atpūtas piedāvājumi, dabas objektu infrastruktūra) un rekreācijas vietu tīklojuma attīstība.
- ✓ **biznesa tūrisma attīstība** Lidostas “Rīga” aviopārvaldājumu pieauguma, biznesa parka un *Rail Baltica* dzelzceļa trases attīstības rezultātā.
- ✓ **aviācijas muzeja** un saistīto pakalpojumu attīstība lidostas apkārtnē.
- ✓ Kvalificēta darbaspēka un loģistikas pakalpojumu pieejamība paver novadam ļoti labas **iespējas augstu zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu inovatīvu produktu ražošanai**.
- ✓ **jaunas pirmskolas izglītības iestādes izveide** nodrošinās pirmskolas izglītības pieejamību lielākam skaitam Mārupes novadā deklarēto bērnu, iespēju paplašināt interešu izglītības piedāvājumu jaunākā vecuma bērniem.
- ✓ **bibliotēku attīstīšana** valsts un pašvaldības e-pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai reģionos, palielinot bibliotēku apmeklētāju skaitu un tām kļūstot multifunkcionālākām.
- ✓ Veselības pakalpojumu pieejamības paplašināšana Lapsās **uz esoša pansionāta veselības aprūpes infrastruktūras bāzes**.
- ✓ **digitālās identitātes tehnoloģiju un virtuālo asistentu risinājumu** pielietošana valsts pārvaldes un pašvaldības piedāvāto pakalpojumu saņemšanai.
- ✓ **sadarbība ar SIA “Rīgas meži”** un apkārtējām pašvaldībām rekreācijas teritoriju veidošanā un ekosistēmu pakalpojumu klāsta paplašināšanā vietējiem un Rīgas reģiona iedzīvotājiem.
- ✓ **Medema purva rekreācijas parka attīstība** bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un vides izglītības veicināšanai, ar nozīmīgu lomu novada identitātes veidošanā.
- ✓ **sabiedrības atbalsts** un efektīvs pašvaldības līdzekļu ieguldījums realizējot vietējo kopienu iniciatīvās balstītus projektus.

DRAUDI

- ✓ iegūstot pilsētas statusu, lielāks nekustamā īpašuma nodoklis var **mazināt interesi investēt, saglabāt uzņēmumus vai veidot jaunus uzņēmumus Mārupes pilsētas teritorijā**, palielināt īres un nomas maksas.
- ✓ dzīvojamās vides uzlabojumi citās Latvijas pašvaldībās, jo īpaši Rīgā, un augstas nekustamā īpašuma cenas Mārupes pilsētas teritorijā, **mazinās imigrācijas apmēru novadā**.
- ✓ **ekstensīvu monofunkcionālu apbūves teritoriju platību palielināšanās** - plašu privātmāju kvartālu veidošanās vai neveiksmīgi daudzdzīvokļu namu attīstības projekti, veicina privātā transporta izmantošanas pieaugumu, kā arī var **mazināt iedzīvotāju skaita pieaugumu**, jo šāda dzīvesvide neatbilst nākošo paaudžu prasībām (bez sociālās infrastruktūras, komercpakalpojumiem un sabiedriskā transporta).
- ✓ finansējuma centralizācija un **pārdale par labu pilsētai**, samazinot ieguldījumus infrastruktūrā lauku teritorijām.
- ✓ autoceļu stāvokļa pasliktināšanās slodzes pieauguma rezultātā un nepietiekams finansējums jaunu savienojumu izveidei var veicināt nevienlīdzīgu teritoriju attīstību.
- ✓ Mārupes ciema teritorijai nav pieejams **finansējums lauku infrastruktūras ELFLA projektiem**.
- ✓ **pieaug administratīvais slogs**, jo pilsētas atšķirīgais statuss sarežģīs administrēšanu.
- ✓ **risks, ka ilgtermiņā Mārupes pilsētu pievienos Rīgai** un šī teritorija kļūs par nomales mikrorajonu (tuvākajā desmitgadē var prognozēt tieksmes pieaugumu pievienot Mārupi Rīgai).
- ✓ apkaimju **biedrību institucionalizācija** (risks, ka apkaimju biedrības kļūtu par pašvaldības struktūru, ja tiktu piešķirts tiešs finansējums to darbībai).
- ✓ nevienmērīgs pašvaldības **atbalsta sadalījums starp apkaimēm** atšķirīgas apkaimju biedrību aktivitātes vai darba kvalitātes dēļ.
- ✓ **industriālo teritoriju pieaugoša koncentrēšanās apdzīvotu vietu** un labākas infrastruktūras tuvumā, uzņēmējam neattīstot pakalpojumu jaunā vietā.
- ✓ palielinoties vides prasībām **var samazināties ražojošo nozaru uzņēmējdarbības attīstība** (šis vienlaikus ir faktors inovatīvo nozaru attīstībai).
- ✓ Mārupes pilsētas statuss veicinās publiskās ārtelpas un publisku objektu attīstību, **kā arī īpašumu kadastrālās vērtības pieaugumu** straujāk, nekā pārējā novada teritorijā.
- ✓ kvalificēta un mazkvalificēta darba spēka trūkums.
- ✓ sagaidāma **ģimenes ārstu prakšu nepietiekamība**, ņemot vērā prognozēto demogrāfisko situāciju.
- ✓ pašvaldībai ir jābūt gatavai palielināt vietējo vidējās izglītības kapacitāti, jo **strauji pieaug vidusskolas vecuma iedzīvotāju skaits**.
- ✓ nesamērīgs izglītības iestāžu nodrošinājuma pieprasījums, kuru rada novada uzņēmumos strādājošie, kuru ikdienas mītnes vieta ir ārpus novada. Liela daļa darbinieku izvēlas savu ģimenes locekļu pirmsskolas vai vispārējās izglītības iestādi darbavietas tuvumā.
- ✓ nepietiekams pirmsskolas izglītības iestāžu nodrošinājums īstermiņā.
- ✓ **neefektīva notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojuma pārvaldība apdzīvotās vietās, kur sistēmas pieder privātpašniekiem** un ārējā finansējuma neesamība, var ietekmēt dzīves vides kvalitāti un mazināt novada pievilcību.
- ✓ **antropogēnās slodzes palielināšanās uz esošajām dabas pamatnes teritorijām un ĪADT**, ar motosportu un nekontrolētu pastaigu organizēšanu saistīti draudi bioloģiskajai daudzveidībai, ugunsdrošībai un vides kvalitātei kopumā.